

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ В КОЗЕЛЬЩИНСЬКОМУ ЛЦЕІ

Для забезпечення цілісності освітнього процесу та налагодження ефективної системи оцінювання, яка налаштуватиме школярів на плідну роботу, важливо:

- добирати зміст, форму та методи роботи для кожного уроку з урахуванням результатів оцінювання навчальних досягнень школярів;
- формувати в учнів уміння аналізувати власну роботу, власні результати навчання, визначати для себе подальші завдання;
- у кожний урок включати роботу з учнями за результатами оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання;
- враховувати дотримання ними принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі їх порушення, педагог має право не оцінювати результат такої навчальної діяльності;
- повідомляти оцінку результатів навчання лише учню та його законним представникам, адже ця інформація є конфіденційною;
- використовувати самостійно визначені або розроблені способи фіксації зворотного зв'язку з учнями.

Діагностування рівня опанування навчального матеріалу здобувачами освіти

Аби на початку року з'ясувати готовність школярів до засвоєння нового матеріалу та визначити оптимальні умови для планування освітнього процесу, в перші тижні навчання слід виявити наявний рівень їхніх знань. З цією метою у календарно-тематичному плануванні потрібно визначити час для проведення діагностування результатів навчання за попередній рік й відповідну кількість навчального часу для повторення.

Спосіб діагностування залишкових результатів навчання вчитель обирає самостійно, але доцільно його проводити з використанням таких різнорівневих завдань:

- на впізнання навчального змісту, його відтворення по пам'яті чи за наданим зразком;
- на застосування знань або способів дій у типових ситуаціях;
- на відтворення відомого шляху міркування або застосування засвоєного способу дії у ситуації, яка дещо відрізняється від типової;
- на творче застосування навчального досвіду в ситуаціях, наближених до життєвого контексту, які пов'язані з самостійним пошуком шляху розв'язання проблеми, добором і пристосуванням доступної інформації, поєднанням і доцільним використанням елементів знань чи вмінь з інших тем, оцінкою об'єктів чи явищ.

Подібна диференціація завдань дозволить встановити, якому етапу досягнення навчальної мети відповідає залишковий результат навчання та де дитина має утруднення чи нерозуміння.

Залежно від результатів діагностування вчитель може розширити тематичний блок «Повторення (за попередній навчальний рік)» та ущільнити програмовий матеріал.

Результати діагностування не підлягають обліку та **не враховуються** під час оцінювання за I семестр.

Основні функції оцінювання

(Методичні рекомендації, затверджені наказом МОН України № 1093 від 02.08.2024)

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);

- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Відповідно до рекомендацій, **основними видами оцінювання** результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

- Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.
- Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.
- Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту.

У додатках до рекомендацій окреслені **загальні критерії оцінювання**, які визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів, та **критерії оцінювання за освітніми галузями**.

- Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий).
- Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.
- Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.
- За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власного шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження

закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання. Як ідеться у рекомендаціях, **свідоцтво досягнень складається з двох частин.**

1. “Характеристика навчальної діяльності”, яка сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом.

Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці “Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги” після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти.

Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічний колектив закладу освіти визначає самостійно.

0. “Характеристика результатів навчання” заповнюється відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу освіти.

Запропонована у рекомендаціях форма свідоцтва є орієнтовною.

За допомогою Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів визначають відповідність між вимогами до знань, умінь і навичок учнів та показником оцінки в балах.

[Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів \(вихованців\) у системі загальної середньої освіти](#) затверджені наказом МОН від 13.04.2011 № 329

[Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи](#)

[Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів основної і старшої школи](#)

Рівні навчальних досягнень

Критеріями оцінювання встановлено **чотири рівні** навчальних досягнень учнів (вихованців), кожному з яких відповідає визначена кількість балів:

- 1–3 бали — початковий рівень
- 4–6 балів — середній рівень
- 7–9 балів — достатній рівень
- 10–12 балів — високий рівень

Для кожного бала відповідного рівня визначено загальні вимоги до знань, умінь і навичок учнів.

Наприклад

Якщо учень початкової школи засвоїв знання лише у формі окремих фактів, елементарних уявлень, то рівень його досягнень визначають як початковий і оцінюють одним балом.

Початковий рівень

Перший рівень досягнень — початковий. За такого рівня учень **відповідає фрагментарно**, користується загальними уявленнями про предмет вивчення.

Середній рівень

Якщо учень **відтворює основний навчальний матеріал**, виконує завдання за зразком, оперує елементарними вміннями навчальної діяльності, то його рівень досягнень визначають як середній.

Достатній рівень

Третій рівень досягнень — достатній. Характерним для цього рівня є те, що учень:

- **знає істотні ознаки** понять, явищ, зв'язки між ними, основні закономірності
- самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, виконує розумові операції (аналіз, абстрагування, узагальнення тощо)
- виправляє допущені помилки
- вміє робити висновки

Відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, але без власних суджень.

Високий рівень

Ознакою високого рівня досягнень учня є **глибокі, міцні, системні знання**. Він уміє застосовувати отримані знання для виконання творчих завдань, самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і обстоювати особисту позицію.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові.

Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів

Обов'язковому оцінюванню підлягають досягнення з **предметів інваріантної складової навчального плану закладу**.

Під час визначення рівня досягнень слід урахувати:

- характеристики відповіді — правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність
- якість знань
- сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок
- рівень володіння розумовими операціями — аналізу, синтезу, порівняння, класифікації, узагальнення тощо
- уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези
- самостійність оцінних суджень

Для оцінювання досягнень можна використовувати різні системи та методи оцінювання, зокрема словесну характеристику, 12-бальну систему (шкалу) оцінювання.

Словесна характеристика

Словесну характеристику знань, умінь і навичок учнів дають **у першому класі**.

За рішенням педагогічної ради навчального закладу можна надавати словесну характеристику знань, умінь і навичок **учнів другого класу**.

12-бальна система (шкала) оцінювання

У наступних класах оцінювання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою) і його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Якщо рівень досягнень не відповідає Критеріям оцінювання, то таких учнів вважають неатестованими й оцінюють відповідно — «не атестований(-а)».